

ישיבת ועדת הכספים

מיום 2.8.49.

היו"ר - ד.צ. פנקס.

שר האוצר - אליעזר קפלן

חברי הועדה הנוכחיים:

- א. אפרתי
- מ. ברך
- א. מ. גניחובסקי
- פ. גפחלי
- י. רוקח
- ה. פרוסקין
- ש. דיין
- ד"ר מ. סנה
- מ. בן-עמי
- ד"ר י. ברך
- א. בן-אליעזר

מטעם האוצר:

- ד. הורביץ
- ד"ר מנדלסון (מכס ובלו)
- מר רונן
- מר עקביה.

מטעם משרד המשפטים:

מר קיצין

מטעם המזכירות:

הגב' ק. אהרונוביץ.

סדר היום - המכס והבלו על סבך ומשקאות חריפים.

הישיבה נפתחה בשעה 10.00. דיון א' סביב יקויג האצרה
כנסת 4 תרמ"א

* * *

היו"ר ד.צ. פנקס: פקודת הסבך יצאה ב- 9.6.49 מטעם שר האוצר. היום

והיא כוללת הגדלת הבלו והמכס עבור הסבך, יש לתת

לה אישור, ע"י החלטה מתאימה של הכנסת, כי אחרת היא עלולה להתבטל ב-9.8.49.

ד"ר מנדלסון: מסד הסבך מקיף על השנויים אשר חלו בפקודה לעומת

המצב הקודם, ומסודרים כלליים של ההכנסה ממכס ובלו

על סבך. לפי התקציב החדש צריך הסבך לתכניס קרוב ל-4 מליון ל"י. המכס על

סבך, יחד עם המכס על עלי סבך, הכניס בתשעם החדשים יוני - מרץ בערך 2 מליון

ל"י. האוצר השתדל, בהטלת הבלו על סיגדיות לא להפריע למגמה של תזלזת המצרכים

וחלק את הבלו לשני סוגים, סוג אחד לסיגדיות העממיות אשר נמכרות במחירים

של לא למעלה מ-10 ג"י (לסיף, אמיר ואחרים) .

הבלו על סוג זה היה עד ה-10 ביוני 36 מיל לקופסה, והורד כעק ל-30 מיל. בסיגריה הבינונית הועלה הבלו מ-36 מיל ל-50 מיל. העלאת ליצרנים נתנה בסך של 5 מיל לקופסה, מלבד הסיגריה "ורג'יניה", אשר עולה לאוצר בולוסה ורה, עלתה באופן יותר נכד. הבלו על סיגריה ורג'יניה כיום הוא - 80½ מיל לקופסה, + 8 מיל מכס על עלי הטבק "ורג'יניה". סך הכל ההכנסה מסיגריות אלה היא למעלה מ-10 ג"י לקופסה לאוצר. גם אחרי העלאת המחיר, הסיגריה "ורג'יניה" הדבה יותר זולה בארץ מאשר באנגליה ובארצות אחרות. מחלקת המסבוע הורה הקציבה סכום מסוים לכל בחי החרושה עבדד מכונות יותר מודרניות, בכדי שיהיה אפשר בתקופה הבאה להוריד את המחיר של הסיגריה "ורג'יניה" לפחות ב-5 מיל.

נחתן עוד מספר דוגמאות מספריות.

הי"ר ד.צ. פנקס: למ. בדר היתה הס'יגות בועדת המשנה בסעיף זה. סכום שהוא הוריד אותה, אולם, מכיון שלא נמצא במקום, משאירים לו את הזכות להסתייג.

ד. הורביץ: מעיר שבארצות שהאינדקס הוא חצי משלנו, הסיגריות יותר יקרות מאשר בארץ.

סכום: פקודת הטבק נחקלה ע"י רוב הועדה.

מ. בדר: מציע להקטין את הבלו על סיגריות ממסמס הממלל מהסוג המזרחי בסכום כולל של 400.000 ל"י. מציע לבטל את הבלו על גטרודים. קבל את דעת המסביר מטעם הממשלה שהבלו על סיגריות "ורג'יניה" מוצדק, כי סיגריות אלה הן מותרות, אם כי משדד הבטחון מנסט בחן את כל הממלל החיילים. מ-70 מליון סיגריות אשר נוצרות במדינת ישראל עבור השוק, רק שליט הוא מהסוג המזרחי. היות והוא חושב את המצדד הזה למצדד חיוני, אם כי לא כל חברי הכנסת מעשנים אותו, מציע להקטין את הבלו כנזל.

ה. פרומקין: הסיגריות העממיות לא החיקרו. חלה החיקרות בסיגריות יותר יקרות, וכל ההתיקרות היא של חצי ג"י, היות ובעלי התעשייה הקטינו את מחיר הסיגריות. רוב הועדה קבל את הצעת האוצר, כי אחרת יש חשש להקטנת הכנסות הממשלה.

מ. בדר: ההוולה היא מסכה פשוטה: פועל הטבק אינם מרדחים את אותו הסכום שהורידו קודם, אם כי גם הוא לא היה

בדול מאד. נוסף לדאח, ישנה כמותן ההורדה של בעלי התעשית.

ד. הורדין: העלאת הבלו היא רק על סיגריה שמינות עממיות.

מ. סנה: מסביר שישנה פלוגתא מה דאח סיגריה עממית. את "לסיף",

"אודם" ו"עחיד" מעשנים לא יותר מ-5% מהמעשנים בארץ. הסיגריה העממיות הן אלה שמעשן אדם מן השכבה הבינונית, למשל סיגריה "סטוטיאן" (המכונה) עליהן עלה הבלו בשני ג"י, אלא שההודלה שהלה מורידה את התקרות להצי גרוש. תהיה כמותן הפענה שע"י הורדה הבלו על סיגריה, קוקסן הכנסה האוצר. בהצעותיהם על מסי אחרים, יתנו חברי סיעתו רקומפנסציה על ההקטנה, כך שהתקציב לא יקוצץ.

סכום:
מאת

רוב הועדה דחה את הצעת מ. בדר להקטין את הבלו על סיגריה ב-400,000 ל"י.

מ. בדר שומר לעצמו זכות הסתייגות.

פקודת המשקאות המשכרים.

היו"ר ד.צ. פנקס: קורא את השנוי בפקודה. מעיר שכאשר מוציאים את המצרכים הנ"ל מן הארץ, אין משלמים מכס ובלו. נוסף לדאח, מקבליים את ההנחה המכסימלית על חברי גלם מחו"ל. אפשר לפתח את האקספורט של יינות, כאשר הצו קבל חוקף, לא הוללה מחיר היין הרגיל השמושי ביותר הארוט והלבן, אם כי הבלו על אלכוהול בדרך כלל עלה.

א.מ. גנשחובסקי: מציע שאלכוהול אשר משמש לרפואה ובתי חולים ישוחרר מבלו, אחרת יבקש דיון על נושא זה.

מ. בן-עמי: שואל אם ההעלאה בקשר למשקאות מביאות לכך שאנשים חדליים לשתות, ומקבל השובה שהמצב אינו כך, ושהחצרות במשקאות גדלה במדה עצומה לא רק באופן יחסי לגודל האוכלוסייה, אלא גם לכל נפש.

ד"ר מנדלסון: בתי החולים המאושרים על ידי משרד הבריאות מקבליים שחרור מבלו עבור אלכוהול רפואי, בזמנים הקשים, כאשר לא היה אלכוהול, היו בתי החולים הראשונים אשר נתנו פטנטה מהאלכוהול שהושג.

לשאלת היו"ר מה איתה ההכנסה מהבלו על אלכוהול

בהודעה יוני-יולי ענה כי ההכנסה היתה קרוב ל-900,000 ל"י משקאות.
היה קונפליקט עם "היקב", אשר סרב להסכים למחירים שלכו, היה השנה יבול
יוצא מן הכלל והגדלה נכרת של המחזור. נתנו הקלות, האוצר דחף על המכס
על צדדים, ונתנו הקלות מכסימליות לאכספורט.
בקשר לקביעת אזהם במי החולים אשר משרד הבריאות
מאשר אותם, יש לדבר עם אנשי משרד זה.

טכום

ההחלטה על בלו למשקאות משכרים נחקבלה ע"י הועדה.

מכס על משקאות:

מבקש לדעת מה השנוי.

היו"ר ד.צ. פנקס:

קורא את השיעורים. המכס מבין על התקשיה המקומית
מפני החחרות של המצרכים אשר מובאים מחו"ל. המבמה
היא להתאים את מחירי המשקאות מהחוץ למחירים פה.

ד"ר מנדלסון:

רוב הועדה קבל את הצעה האוצר.

טכום

החלטה הממשלתית:

מציע להעביר את החוק על השנויים במכס לכנסת
בהקדם, פה מסעמי סודי דחף.
הועדה מסכימה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

טכום

דוחי
מט המכסה על חבדות:

הועדה הסכימה להגדיל את מט החבדות מ-40% ל-50%.
מציע לעבור על הצעה החוק לחקון מקודה מט דוחי
החבדות.

ד"ר ברנזין:

בקשר לכך הוכנסה הצעה בדבר חבדות שחוזיות, ומשרד
האוצר הכסיה להביא הצעה חדשה.

א. בן-אליעזר:

עד עכשיו נכו 20% מט דוחי החבדות מהחברה. נשארו
80%, ומזה שלמה החברה מט הכנסה בגובה של 25%. ב"ח
היה המט 40%. הצעה היא להעלות את מט דוחי החבדות מ-20% ל-25%, ולגבות

ד"ר ברנזין:

במשכב מט ההכנסה אח מט דוחי החברות. בסך הכל רוצים להקלות את המס מ-40% ל-50%.

הי"ד ד.צ.פנקס:

אם למישהו יש הכנסה מעסק הממומשל מט לעידית,

הוא מוריד מהכנסתו ומשלט מט הונטה מהכנסה הנקיה

האחרונה. לכן הושב שהשטה אינה טובה, 25% שחברה משלמה מט הכנסה, אינם

תשלום מס, כי בהנחה שתורה מחלקת את כל ההכנסה לבעלי המניות, כל מי שיש

לו הכנסה מדיוידנדה מורידו לו 5%, מהמס שפייס אין יצא התשלום על מניות אלה

האם יודע מצבו של הפרט? אם כן, יתנגד להצעה.

פ. נפתלי:

ביחס לפרט המקבל את הדיוידנדה אין שינוי. השאלה היא

אם החברה תשלם 10% יותר. הפרט יסבול רק כאשר החברה

תחליט שבגלל זה תשלמה יותר מס, היא יכולה לשלם אחוז יותר קטן. לבעל המניות

ינכו 25% ולא 30%.

א. פ. גני'חובסקי:

חוזר על הצעתו שחברות ומפעלים הנוצרים עכשיו יהיו

פטורים ממסים למספר שנים, מציע "כל מפעל חדש אשר

יתחיל לעבוד בשנה הש"ס, ול בנין שייבנה, יהיו פטורים ממס ההכנסה במשך שלוש

השנים הראשונות.

מציע הצעה נוספת שכל ההעלאות במס ההכנסה, כמו הגדלת

מס החברות לא תחולנה על ירושלים.

ד. הורביץ:

ענין השחרור ממס ההכנסה שייך לעידוד השקעות. החלט

שהדרך הטובה ביותר לעידוד השקעות היא החש

האמורטיזציה. אין טעם לא לגבות מס הונטה, כי מט ההכנסה הוא על דוח, ואם יש

רוח, אפילו מפעל חדש יכול לשלם. לעומת זאת נוחנת החש האמורטיזציה אפשרות

גדולה יותר להקלות. אין להשוות את כל המפעלים החדשים מבחינת הרגמכיליות

ומבחינת הועלתם הכלכלית. יש הצעות שונות בקשר לעידוד מפעלים חידוניים, אולם

אין לעשות זאת ע"י בטול מט ההכנסה.

ד"ר ברגמן:

הועדה הצבורית הסכמה לתת למפעלים בירושלים הקלות

ע"י מתן רשות לאמורטיזציה יותר גבוהה, בהתחשב עם

המנאים הגרועים השוררים שם.

הי"ד ד.צ.פנקס:

טכור כי ההצעה שנסח גני'חובסקי היא בלתי אפשרית.

בקשר לירושלים, אי אפשר לקבל החלטה כללית, כי אם כי

המקום סבל, קשה להגיד שאין שם אנשים עשירים.

א. מ. גניחובסקי:

מקבל את דברי ד. הורביץ ומקוח שענין
ההשקעות יובא בקרוב.

ד. הורביץ:

האדמיניסטרציה מחנהלת כאלו החוק כבר היה
קיים.

א. מ. גניחובסקי:

מציג, מכיון שהמט על החברות הועלה מ-40%
ל-50%, לא תחול העלאה על חברות המקימות
מפעלים חדשים. מציע אותו דבר בקשר להברות העובדות בירושלים.

מ. ברז:

ועדה הכלכלה סכמה היום את הדיון על עניני
ירושלים, ותציא את החומר לכנסת ולממשלה.
חייב למסור כי בכל הצעות הועדה לא תיחה הצעה לקבל לירושלים
ולחושביה דרגה מסים מיוחדת.

י. רוקח:

בירושלים ישנם אנשים יותר עשירים מאשר
בחל-אביב. צפח הרבה יותר אומללה, ויש
לשחרר אותה ממסים. מציע להתיחס למשקיעים בירושלים ובצפת, כשם
שמתיחסים למשקיעים מחו"ל.

פ. גפחלי:

קורא את הועדה לסדר.

ד. הורביץ:

ביחס לעידוד הון הוא שזה במקרים של
משקיעים מחו"ל ומהארץ.
הדרך של שחרור מס, היא הגרועה ביותר
לעידוד מפעלים, כי היא מקלה על העשיה שיש לה רווחים, אבל לא על
העשיה שאין לה רווחים. הדרך הנכונה היא לקבל מסים, ולתת עזרה למפעל
שאינו מכניס רווחים.

טובטידיות ישירות מועילות הרבה יותר מאשר
שחרור ממסים. יש להביל בין מפעלים חשודים מבחינה כלכלית ובין
מפעלים אחרים.

חיו"ר ד. צ. סוקס:

מבקש את מר גניחובסקי לדחות את הצעותיו
עד שתובאנה הצעות ועדת הכללה לעניני
ירושלים. בדיון על עידוד השקעות, אפשר יהיה לדבר גם על השקעות
חדשות.

א.פ. גני חובסקין

מ סכים לדחות את הצעותיו.

סכום:
=====

הועדה קבלה את הצעת האוצר.

סעיף 3:

ד"ר ברגמן:

הרשות לפקיד השומה לעשות שומה זמנית.

זכות זו נחנה אשהקד לגבי מס הכנסה. אדם

מביא לפקיד השומה את הצעתו, והפקיד מטיל באופן זמני את המס לפי

חרו"ח, ואח"כ בודק.

סכום:
=====

הועדה מקבלת את הסעיף.

סעיפים 4,5:

ד"ר ברגמן:

סעיפים אלה דומים לסעיפים 15,16 במס

ההכנסה. זהו תקון של הפרוצדורה המשפטית.

סכום:
=====

הועדה מקבלת את הסעיף.

סעיף 6:

ד"ר ברגמן:

זו מפרעה.

סכום:
=====

הועדה מקבלת את הסעיף.

סעיף 7:

ד"ר ברגמן:

עניני פרוצדורה.

סכום:
=====

הועדה מקבלת את הסעיף.

סעיף 8:

ד"ר ברגמן:

הגדלה של מס רווחי החברות ל-25%. הגדלה זו

כבר אושרה בעצם, במס מלחמתי תחבטא ההגדלה

ב-5%, מ-10% ל-15%.

חיו"ר ד.צ. פנקס:

הגדלה זו היא רק לשנה. הגדלה מס רווחי החברות

מ-20% ל-25% מבוצעת ע"י הגדלה המס המלחמתי

במוטל על החברות מ-10% ל-15%. היות והמס המלחמתי מוטל תמיד לשנה

אחת, מציע שיוחלט לקבל את התעלאת לשנה. יש להשתמש במונח הפסיכולוגי ולקבל את התעלאת לשנה אחת, כדי שהאזרח לא יחשוב שחוק זה הוא להפיד. סעיף 19

ד"ר ברגמן:

דומה לטעין 20 במס ההכנסה. בקשר למס הכנסה נתקבל החקון.

ד"ר פורת:

יש לשנות גם שם.

סכום
=====

הועדה קבלה את החקון לשנה אחת.

* * *

חברות שהומיות:
=====

הועדה מחליטה לדחות את הדיון על המס המוטל על חברות עמוסיות.

ד"ר י. בדרן:

אינו מבין את הדחיה.

ד. הרביץ:

הטעם של שחרור ממס ההכנסה לחברות נהוגה בארצות זרות, והיא אינה עשויה כדי לחזק את החברות המאורגנות ולהחליש את הפרולל.

סכום
=====

הועדה הדון בנושא זה אחרי העברת התקציב.

* * *

הצעות לסדר עבודת הועדה:
=====

היו"ר ד.צ. פנקס:

מציע לחייב כל חושב למעלה מגיל 18 לחגיש למקדמי מס ההכנסה דו"ח על הכנסותיו בין אם הוא חייב לשלם מס או לא, לשם בקורת. מחנגד להגדרת "העשוי להיות מחייב במס". ישנם אנשים החייבים במס אשר אינם חושים שעליהם לשלם, גם אחרי ה-20 בספטמבר. גם חבר קבוץ חייב להגיש חשבון, אלא אם תכלית הועדה לפסור ממס את החקלאות, ואז אין לחבחיין בין סוגי החקלאים.

ד"ר י. בדרן:

אם כי האנשים שהחנדרו לעבודה פיוזית הקלאית

קשה ראויים להערכת, אין ליצור מהם מעמד מיוחד

של יחסים, ויש לגבות מהם את המס, ידוע של"חננוכה" ישנה הכנסה של 50 אלף ל"י. פעם חשב ששיטת ההנחות לקואופרטיבים הייתה שיטה של השלטון הבריטי כדי להקל על החלק היותר מאורגן במובן הפוליטי של הישוב. אינו מבין את דחיית הדיון על קטוח החברות. יש להתייעץ בפועלים.

ד. הורביץ: השטה של שחרור ממס הכנסה לחברות נהוגה באמצעות בארצות רבות, והיא אינה עשה כדי לחזק את החברות המאורגנות ולהחליש את הפועל.

ט. נסחלי: מ חייב את הצעה היו"ר בקשר למסירת דו"חיים.

מ. ברד: מטביר כי איש הקבוצה העובד אינו מקבל השלום. הכסף הולך לכלל. הקבוצים קולטים חלק בגדול מהעליה בלי דמי מפתח וכד'. יש להחשב בזה. החיים בקבוצים הם קולקטיביים, ואין להפריד את היחידות האלה ולדרוש השבונות נפרדים מכל חבר קבוצה.

ה. פרומקין: ישנה הבעיה האדמיניסטרטיבית. כל חושב מישראל צריך להגיש את השבון הכנסותיו. ישנה בעיה טנייה, בעיה קבוצים. אפשר לקבל דו"ח קולקטיבי מהקבוצה.

ד"ר ברגמן: מציע לא לשנות את החוק הקיים. החוק אומר שאדם החייב במס הכנסה חייב למסור עד ה-20 בספטמבר דו"ח מהכנסותיו. אפשר לכתוב במקום "העשוי להיות מהחייב במס" - "כל אדם". אין להמיל על פקדי מס ההכנסה 300,000 דו"חיים שלא יהיה להם פנאי לבדוק אותם.

י. רוקח: אנשים רבים אינם משלמים מס הכנסה. הכסף דרוש לאוצר, ואין לזלזל במסים שהאדם קפן חייב לשלם כי הם מצטברים.

היו"ר ד.צ. פנקס: מבקש את האוצר ואת חברי הועדה להשוב בדבר, כי יש פה לא רק צד אדמיניסטרטיבי, כי אם גם צד מוסרי.

הוחלט לחשוב על הצעה ולחזור לדון בה.
פכוס
ממנה

י. רוקח:

דורס לעבור על כל החוקים, ואח"כ לדון על
החקציב.

הי"ר ד.צ. פנקס:

מבין שחוסר ידיעה מקפח של הפרטים יכולה לעכב
בעד החקציב כולו, אולם ידון בחקציב של משרדים
שונים אינו צריך להפריע. עד שיביא שר האוצר את החוקים האחרים, מציע לעבור
על חקציבים של משרדים אחדים.

י. רוקח:

שואל מדוע אין הכנסות הממשלה משירותים מטרנס-
קציות של מטבעות ומן הרכוש הנפוש מופיעות

בהקציב.

ד. הורביץ:

הבר הכנסת רוקח מחזקן למטי יתר. יש מניפולציות
שונות של מחירים מסתורה לסתורה. למדינה אין מזה
הכנסות. זא"נה אופרציה חקציבית, כי אם מסתריה. להיפך, לפעמים מוסיף
האוצר טובסידיות, רוחים מסבב עוד אין. הכסוי של המדינה במטבע זר הוא
בקורס הרשמי, ואין רוחים. אין לאוצר סטרום ערך. כעת יהיו סטרום מקרקעין.
מהמאלצליט יתכן שיהיה איות שהוא רות, אולם אין לדעת את גדלו.

י. רוקח:

מבקש לדעת את ההבדלים בין חקציבי אפריל-יוני,
יולי-אוגוסט, והחקציב השנתי. מבקש את סוג הוצאות הממשלות שהיו בחדשים
אלה, ואם הטובסידיות.

הי"ר ד.צ. פנקס:

אי אפשר לקבל דו"ח הוצאות המשרדים בחדשים
האחרונים. מסתם את החומר שעל הועדה לקבל.
טבור שאסור לממשלה לעשות טרנסקציות מסתרות מבלי
שה תתכסא בחקציב.

ד. הורביץ:

מניה שזר אופרציה חוקית, כי הממשלה המנדטורית
עשתה זאת, והממשלה הנוכחית ממשיכה. חשלומי היחר
היו חוקיים, פורטמו בתון הרשמי. אטור לממשלה להרויח או להפסיד
מטרנסקציות, אולם יש להשאיר לה את הסמכות לבצע אותן.

הי"ר ד.צ. פנקס:

מציע לא לקבל את הערה ד. הורביץ, כי הוא מדבר
על סמך השערות. יש לדעת מה המצב בשטח זה.

ד. הורביץ:

אינו מתנגד. ישתדל למסור עד למחרת בבקר רת
רוב החמר ואת השאר ימציא אח"כ.
ישיבת ננעלה בשעה 13.30.